

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2023. (IV. 6.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Ítéletábla Bf.I.2/2022/29. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Panyik József ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Tatabányai Törvényszék – a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban – 2021. július 14-én kihirdetett 17.B.402/2017/227. számú ítéletével az indítványozót mint I. rendű vádlottat emberölés büntettségében bűnösnek mondta ki. Ezért őt a bíróság – mint erőszakos többszörös visszaesőt – életfogytig tartó szabadságvesztésre és a közügyektől 10 évi eltiltásra ítélte. Rendelkezett a szabadságvesztés fegyház fokozatban végrehajtásáról, valamint arról, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentett be fellebbezést. A védő kifejtette, hogy a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság a bizonyítás törvényességének megsértésével állapította meg az indítványozó bűnösségét. Álláspontja szerint ugyanis az elsőfokú bíróság olyan bizonyítékokat emelt be az eljárásba, amelyeket korábban – a hatályon kívül helyezett eljárásban – az eljárásból kizárt bíró is értékelt. Ezért az elsőfokú bíróság által elkövetett jogsértések és a kirekesztendő bizonyítékok miatt az ítélet olyan megalapozatlanságban szenved, ami miatt hatályon kívül helyezése indokolt.
- [5] A védelmi fellebbezés alapján eljáró Győri Ítéletábla 2022. június 2-án a Bf.I.2/2022/29. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát az indítványozó tekintetében annyiban változtatta meg, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évben határozta meg. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az indítványozó tekintetében helybenhagyta.
- [6] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása törvényes volt. Megállapította továbbá, hogy az indítványozó védőjének fellebbezésében foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárása is törvényes, valamennyi bizonyítékra kiterjedő volt, s irányítottságot, egyoldalú bizonyítékértékelést nem tárt fel.
- [7] Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Tatabányai Törvényszék 17.B.402/2017/227. számú és a Győri Ítéletábla Bf.I.2/2022/29. számú ítélete ellen.
- [8] Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [9] Álláspontja szerint ügyében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azért sérült, mert a megismételt eljárást megelőzően – a kizárási ok bejelentéséig – eljáró bíró és ügyész nem volt pártatlan. A bíró és az ügyész az indítványozó védőjének munkáját minősítette és akadályozta, ezért az eljárás során a fegyverek egyenlősége sérült. Az indítvány szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés szerinti védelemhez való jog is sérült, ugyanis a bíróságok olyan bizonyítékra alapították döntésüket, amelyet a korábbi eljárásban elfogultságot bejelentett bíró is már értékelt. Az indítványozó álláspontja szerint az ilyen módon jogsértően beszerzett bizonyítási eszközökből származó bizonyíték alapvetően befolyásolta a bíróságok döntését, ezért a bíróságok eljárása alapjogi sérelmet vet fel.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett. Az indítványozó jogi képviselő útján jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [13] Az indítványozó az alapügyben, a büntetőjogi felelősségéről döntést hozó első- és másodfokú határozatot támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.
- [14] Az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyben terhelt volt.
- [15] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, továbbá indokolja a bírósági döntések Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [18] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az ügyében eljáró – majd önmagával szemben kizárási okot bejelentő – bíró és ügyész nem volt pártatlan. Továbbá az indítvánnyal támadott megismételt eljárásban a bíróság olyan bizonyítékra alapozta a terhelt bűnösségét, amelyet a kizárási okot bejelentett bíró is már korábban értékelt.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]; 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [21]; 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {vö. 3294/2021. (VII. 22) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [22] A büntetőeljárásban a bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a döntését valósághű tényállásra alapozza [Be. 163. § (2) bekezdés]. A bíróság, az ügyészség és a nyomozó hatóság a bizonyítékokat egyenként és összeségükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (4) bekezdés].
- [23] E két alapelvárás szerinti – vagyis a valóságigényű és a meggyőződésalapú – tevékenység, s mellette a kizárási szabályokkal övezett objektivitásra kötelezettség a záloga annak, hogy az állam büntetőigényének érvényesítése, illetve érvényesülése intézményesen biztosítva legyen.
- [24] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a bizonyítás érvényét az sem rontja le, ha a bíró személyében történt változás miatt a tárgyalást a bizonyítás anyagának ismertetésével ismétlik meg (vö. Kúria Bfv.III.12/2021/6. számú végzése, Indokolás [33]; Kúria Bfv.III.1483/2015/5. számú végzése, Indokolás [36]).
- [25] Ehhez képest – amint jelen alapügy ítéletéből kitűnik – az elsőfokú bíróság ítéletében egyenként és összességében is értékelt a bizonyítékokat, vizsgálta az indítvány szerint alapjogi sérelemmel beszerzett bizonyíték törvényességét is (elsőfokú ítélet, Indokolás, [18]–[26]). A másodfokú bíróság – az indítványozó védőjének fellebbezésében foglaltakkal kapcsolatban – megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok törvényességére vonatkozó szabályokat nem sértette meg. Kifejtette, hogy az alapügyben eljáró bíró kizárása nem jelenti

automatikusan a bizonyítási eszközök, az azokban foglalt bizonyítékok kirekesztését, kizárólag az érintett bíró bizonyítékértékelését kell figyelmen kívül hagyni (másodfokú ítélet, Indokolás [24]–[36]).

- [26] Amint az Alkotmánybíróság korábban is kifejtette: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [27] Ezzel szemben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése sérelmének állításával valójában megismételte az elsőfokú (és az azt megelőző) eljárással és döntéssel szemben felhozott, az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységével kapcsolatos – és a másodfokú bíróság által már megválaszolt – kifogásait.
- [28] Az indítvány valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az indítványozónak a bírói döntés ellenében felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak, a bírói mérlegelés támadását célozzák, illetve a bírói mérlegelést célzó támadás.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következőképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [30] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. március 21.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2193/2022.

